

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref
24/2095-

Dato
23. januar 2026

Statsbudsjettet 2026 - Tildelingsbrev Norges forskningsråd

Innholdsfortegnelse

Statsbudsjettet 2026 - Tildelingsbrev Norges forskningsråd	1
1 Mål og styringsinformasjon	2
2 Sektorpolitiske prioriteringer fra Landbruks- og matdepartementet	2
2.1. Måltrettet bruk av midler til forskning og innovasjon	2
2.2. Kunnskap og kompetanse er tilgjengelig for næring og forvaltning	4
2.3. En effektiv og robust instituttsektor i samspill med andre	4
3 Tildeling	5
4 Driftsutgifter og spesielle driftsutgifter	6
5 Rapportering og resultatoppfølging	7

Innledning

Det vises til Prop. 1 S (2025-2026) for Landbruks- og matdepartementet (LMD), og Innst. 12 S (2025-2026). Dette tildelingsbrevet gir styringssignaler til Norges forskningsråd for forvaltningen av midlene over kap. 1137 Forskning og innovasjon, post 71 Forskningsaktivitet og post 72 Grunnbevilgninger til forskningsinstitutt. Videre vises det til Prop. 1 S (2025-2026) fra Kunnskapsdepartementet, samt Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev til Norges forskningsråd for 2026, som etatsstyrende departement.

1 Mål og styringsinformasjon

Forskningsrådet har fem mål:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning

Av disse fem målene, som alle er viktige for Landbruks- og matdepartementets tildelinger til Forskningsrådet, er det særlig *Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet* og *Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer*, som støtter opp under departementets sektorpolitiske prioriteringer.

Styringsinformasjon

Når det gjelder omtale av styringsinformasjon for de fem målene, viser vi til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatstyrer, punkt 2 Mål og styringsinformasjon. Styringsinformasjon (dvs. ulike dimensjoner) knyttet til sektoransvaret fremgår i krav til årsrapport 2026 (departementsvise rapporter), jf. vedlegg 1. Vi viser til punkt 5 Rapportering og resultatoppfølging for 2026 i dette tildelingsbrevet for presisering av hvilke sektorpolitiske prioriteringer Landbruks- og matdepartementet forventer at Forskningsrådet skal rapportere på.

2 Sektorpolitiske prioriteringer fra Landbruks- og matdepartementet

Forskning, innovasjon og kunnskapsutvikling skal bidra til å nå de fire overordnede landbruks- og matpolitiske målene: matsikkerhet og beredskap, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser. I tillegg legges det vekt på at departementets tildelinger til Forskningsrådet bidrar til målrettet bruk av midler til forskning og innovasjon, at kunnskap og kompetanse er tilgjengelig for næring og forvaltning, samt en effektiv og robust instituttsektor.

Departementet har også ansvar for nødvendig kunnskapsbygging innenfor reindrift og høstbare viltressurser.

I 2026 skal Forskningsrådet jobbe videre med å følge opp piloten for grønn projektklassifisering og rapportering sammen med Innovasjon Norge, Enova, Siva, Eksfin, Doga og Gassnova. Hovedformålet med arbeidet er å etablere sammenliknbar rapportering om støtte til prosjekter med klima- og miljøinnhold på tvers av det næringsrettede virkemiddelapparatet. Vi viser til styringssignaler i tildelingsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet til Forskningsrådet, og vi forventer at dette følges opp også for Landbruks- og matdepartementets budsjettmidler som går til næringsrettede utlysinger.

2.1. Målrettet bruk av midler til forskning og innovasjon

Regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning, Meld. St. 5 (2022–2032), løfter frem områder som bærekraftig og klimatilpasset landbruk, bærekraftig bioøkonomi, behovet for en tverrfaglig og helhetlig tilnærming til helseutfordringer (én- helse), samt matsikkerhet

og forsyningsrisiko. Landbruks- og matdepartementets midler til forskning skal på sikt bidra til å dekke kunnskapsbehovene på disse områdene.

For 2026 legger departementet særlig vekt på forskning, innovasjon og ny teknologi som bidrar til sunn og trygg mat basert på norske ressurser, og til økt selvforsyning i tråd med ambisjonene i Meld. St. 11 (2023–2024) *Strategi for økt selvforsyning av jordbruksvarer og plan for opptrapping av inntektsmulighetene i jordbruket*. Samtidig skal ny kunnskap og nye innovasjoner bidra til reduserte klimagassutslipp fra husdyr- og jordbruksproduksjon, og økt opptak av karbon i jord og skog. Det er behov for bedre dokumentasjon og effektberegninger knyttet til klimatiltak i jordbruket, jf. Meld. St. 25 (2024–2025) *Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet*.

Ny kunnskap skal legge grunnlag for teknologiutvikling, økt produktivitet og best mulig utnyttelse av tilgjengelige ressurser, inkludert kunnskap innenfor agronomi og om hvordan landbruket blir påvirket av og best kan tilpasses et endret klima. For å utnytte det norske ressursgrunnlaget fullt ut, er det avgjørende med nye og forbedrede produksjonsmetoder og kunnskap som gjør det mulig å tilpasse produksjonen til regionale forhold.

I tillegg skal midlene bidra til kunnskap for å opprettholde god dyrehelse og dyrevelferd, et lavt forbruk av antimikrobielle midler, og trygg bruk av ulike bioressurser i sirkulære kretsløp. Også kunnskap om sammenhengen mellom plantehelse, dyrehelse, folkehelse, matproduksjon og miljø (*Én-helse*) inngår i departementet sine prioriteringer. Forskning og utvikling innenfor dyrevelferd skal støtte opp under Meld. St. 8 (2024–2025) *Dyrevelferd*.

Ny kunnskap skal også bidra til økt foredling og mer effektiv utnyttelse av landbruket sine mange fornybare biologiske ressurser, og med det nye grønne arbeidsplasser over hele landet. Økt utnyttelse av de biologiske ressursene stiller også krav til oppdatert kunnskap om bærekraftig bruk av areal, der hensynet til miljø og klima blir balansert mot hensynet til næringsutvikling.

Det er fortsatt viktig å følge opp samfunnsoppdraget om bærekraftig fôr, med mål om at alt fôr til oppdrettsfisk og husdyr skal komme fra bærekraftige kilder, og bidra til å redusere klimagassutslipp i matsystemene innen 2034. Innsatsen på området skal bygge videre på det etablerte samarbeidet i virkemiddelapparatet og sees i sammenheng med Mattilsynets arbeid med regelverksutvikling. Midler tildelt for 2025 for å sikre videre framdrift og kontinuitet for samfunnsoppdraget, samt styrke forskningsinnsatsen på fôrområdet videreføres for 2026. Det vises til tilsvarende føring i tildelingsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet. Tilsvarende vil kunnskap om sirkulære verdikjeder, samt mer bærekraftig og effektiv bruk av naturressurser være relevant for oppfølging av samfunnsoppdraget om sirkulær økonomi.

Utfordringene og kunnskapsbehovene landbruks- og matsektoren står overfor, er i stor grad de samme som i andre land, både i Europa og ellers. Departementet vil legge til rette for at norske landbruks- og matforskningsmiljøer kan delta aktivt på den internasjonale arenaen. Midlene skal derfor også bidra til internasjonalt forskningssamarbeid, blant annet EUs

rammeprogram for forskning og innovasjon, *Horisont Europa*, og EU-partnerskap som støtter opp under de landbruks- og matpolitiske målene. Det skal også arbeides videre for å legge til rette for et godt nordisk samarbeid innenfor landbruksforskning.

Landbruks- og matdepartementet ber Forskningsrådet se departementets midler til forskning i sammenheng med tildelinger fra Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter og Forskningsmidler over jordbruksavtalen.

2.2. Kunnskap og kompetanse er tilgjengelig for næring og forvaltning

Departementet er opptatt av at ny kunnskap skal være relevant for næring og forvaltning. Landbruks- og matforskningen skal bidra til økt innovasjon, kommersialisering og konkurransekraft i de mange næringene i landbruket og den skal støtte opp under behovet for kunnskap i forvaltningen. Departementet ber Forskningsrådet vurdere behovet for mindre, spissede forskningsprosjekter for å løse konkrete utfordringer opp mot større, tverrfaglige prosjekter.

I tillegg skal forskningsbasert kunnskap ligge til grunn for politikkutvikling og forvaltning. Dette krever tilgang på oppdatert kunnskap. Samfunnsvitenskapelig forskning på landbruks- og matområdet skal gi kunnskap om rollen til landbruket, og kunnskap om hvordan ulike drivkrefter påvirker utviklingen i landbruket.

Det forventes videre at Forskningsrådet bidrar til formidling av forskningsresultater og at ny kunnskap blir tilgjengelig for næring og forvaltning.

2.3. En effektiv og robust instituttsektor i samspill med andre

Det er fremover behov for å produsere nok og trygg mat i et klima i endring, samtidig skal det tas nødvendige klima- og miljøhensyn. Dette tilsier at landbruks- og matnæringene i Norge står overfor omfattende oppgaver. Samtidig er det gode muligheter for videreutvikling av landbruket innenfor bioøkonomien. Dette krever ny kunnskap og samspill på tvers av fagmiljøer. En effektiv og sterk instituttsektor er viktig for å sikre god, forskningsbasert forvaltning, og faller inn under mål 4 – *Et velfungerende forskningssystem*.

De landbruks- og matfaglige forskningsmiljøene skal være effektive, levere forskningsresultater av høy kvalitet og relevans, og ha et godt omdømme og høy internasjonal konkurransekraft. For å styrke konkurranseevnen i hele verdikjeden for mat, skog, tre, energi og tjenester, er det et mål å øke den næringsrelevante forskningen og bidra til at næringslivet styrker sin egen forskningsinnsats og i større grad nyttiggjør seg forskningsbasert kunnskap. Det er viktig at virkemidlene legger til rette for samarbeid mellom næringen og mellom bedrifter og forskningsmiljøer. God rekruttering og moderne infrastruktur for forskning vil også være viktig.

3 Tildeling

Landbruks- og matdepartementet stiller med dette midlene nevnt nedenfor til disposisjon for Forskningsrådet i 2026. Forskningsrådet har fullmakt til å disponere midlene innenfor beløpene på hver enkelt post og til de målene og føringene som fremkommer av tildelingsbrevet. Forskningsrådet har ansvar for å prioritere innenfor tildelingen for å nå målene. Departementet tar forbehold om at Stortinget kan vedta budsjettendringer i løpet av 2026. Avvik fra spesifikke føringar i tildelingsbrevet og/eller vesentlige omdisponeringer skal alltid tas opp med departementet som tildeler midler.

Forskningsrådet er bruttobudsjettert og inngår i nettoføringsordningen for budsjettering av merverdiavgift i statsforvaltningen, jf. rundskriv R-116. Bevilgningen er derfor ekskl. merverdiavgift.

Kap. 1137, post 71 Forskningsaktivitet – Norges forskningsråd	Kroner
Tilsagnsramme	260 800 000
Bevilgning	198 200 000
Tilsagnsfullmakt	595 200 000

Tildelingen skal dekke departementets sektorpolitiske prioriteringer som omtalt under punkt 2.1.1. Det følger av dette at sentrale områder for departementet i all hovedsak vil falle inn under porteføljen for mat og bioressurser.

Tilsagnsramme, bevilgning og tilsagnsfullmakt

Tilsagnsrammen setter rammen for nye forpliktelser som Forskningsrådet kan inngå. For 2026 settes en tilsagnsramme på 260,8 mill. kroner. Rammen inneholder blant annet planlagt syklisk tildeling knyttet til en tverrsektoriell senterordning innen bærekraftig areal- og naturbruk, samt engangsmidler knyttet til ubenyttet tilsagnsfullmakt (24 mill. kroner).

Bevilgningen på posten skal dekke forventede utbetalinger i det gjeldende budsjettåret av nye tilsagn og av tilsagn som Forskningsrådet har inngått tidligere år. For 2026 tildeles 198,2 mill. kroner som bevilgning på posten.

Tilsagnsfullmakten angir et samlet beløp for tidligere inngåtte forpliktelser og nye tilsagn som kommer til utbetaling etter 2026. For 2026 er tilsagnsfullmakten på 595,2 mill. kroner.

Nærmere om tilsagnsrammen

Bærekraftig utnyttelse av ressursene krever oppdatert kunnskap om bærekraftig bruk av areal, der hensyn til miljø og klima blir balansert mot hensyn til næringsutvikling.

Departementet har besluttet å bidra med inntil 16 mill. kroner over åtte år til en tverrsektoriell senterordning innenfor bærekraftig areal- og naturbruk der Landbruks- og matdepartementets kunnskapsbehov ivaretas. Det vises til nærmere omtale av senterordningen i tildelingsbrev fra Klima- og miljødepartementet.

For å legge til rette for en kunnskapsbasert forvaltning ble ordningen Forskning for Mattilsynet etablert i 2012. Ordningen skulle dekke behovet for forskning rettet mot forvaltningens behov. Departementet videreførte ordningen for fem nye år i 2019. Forskningsrådet bes om å, i dialog med departementet, ta initiativ til en evaluering av ordningen i 2026.

Når det gjelder tildeling til EUs strålevernprogram (EURATOM) vises det til omtale i tildelingsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet om at de vil komme tilbake til finansieringen av EURATOM i starten av 2026.

Kap. 1137, post 72 Grunnbevilgning til forskningsinstitutter	Kroner
Bevilgning	208 317 000

Tildelingen omfatter grunnbevilgninger til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), Veterinærinstituttet (VI) og Ruralis. For 2026 tildeler Landbruks- og matdepartementet 208,3 mill. kroner.

Kunnskapsdepartementet har fastsatt *Retningslinjer for statlig grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern*, gjeldende fra 1. januar 2022. For institutter som mottar grunnbevilgning fra Landbruks- og matdepartementets budsjett, skal Forskningsrådet ikke bruke en rekursiv utregningsmåte i beregning av hvordan den konkurranseutsatte delen av grunnbevilgningen skal fordeles. Det innebærer at mottatt grunnbevilgning foregående år ikke skal legges til grunn for beregning av neste års grunnbevilgning.

For 2026 skal 1,0 pst av bevilgningen over kap. 1137 post 51 fordeles til NIBIO, VI og Ruralis etter oppnådde resultater ut fra gjeldende indikatorer.

Departementet gjør oppmerksom på at det er gjort en teknisk omlegging av ordningen med husleiekompensasjon til NIBIO, og at denne dermed er avviklet fra og med 2026.

4 Driftsutgifter og spesielle driftsutgifter

Driftsutgiftene over Kunnskapsdepartementets kap. 285 post 01 og post 21 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er tilskuddsmidler som skal fordeles videre.

Landbruks- og matdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke oppgaver som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på postene for driftsutgifter.

5 Rapportering og resultatoppfølging

5.1 Årsrapport

Landbruks – og matdepartementet ber om rapportering per kapittel og post rettet inn mot departementets sektoransvar. Sektoransvaret er utdypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet. Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med krav til årsrapport, se vedlegg til Kunnskapsdepartementets brev som etatsstyrer.

5.2 Innspill til de årlige statsbudsjettmilepælene

Forskningsrådet er fra og med 1. januar 2025 bruttobudsjettert med tilsagnsfullmakter. Forskningsrådet skal ifm. forberedelser til de årlige statsbudsjettmilepælene utarbeide anslag for tilsagnsramme, tilsagnsfullmakt, bevilgning, samt synliggjøre oversikt over samlede flerårige forpliktelser per tilskuddspost. Det vises pkt. 5.2. i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for 2026 om innspill til de årlige statsbudsjettene, herunder leveranser av innspill og tilhørende frister.

5.3 Styringsmøter 2026

Departementet vil avholde to styringsmøter i 2026. Vårmøtet vil hovedsakelig omhandle Forskningsrådets måloppnåelse, med utgangspunkt i årsrapporten for 2025. Høstmøtet vil hovedsakelig omhandle Forskningsrådets budsjettforslag for 2028.

Med hilsen

Kirsti Gustad (e.f.)
avdelingsdirektør

Anine Norgren-Jahnsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Klima- og miljødepartementet
Kunnskapsdepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet
Riksrevisjonen